

«Όταν γράφω δεν έχω ούτε τις πωλήσεις ούτε τους ατζέντηδες κατά νου. Γράφω το βιβλίο που πρέπει να γράψω και μερικές φορές αυτό αποδίδει οικονομικά», λέει ο Ντέιβιντ Πις.

Ντέιβιντ Πις, συγγραφέας

Το ποδόσφαιρο σε πρώτο πλάνο

Η σχέση της κοινωνίας με το άθλημα λέει πολλά για κάθε στιγμή στην ιστορία της Μ. Βρετανίας

Συνέντευξη στον ΣΠΗΛΙΟ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟ

Εκεί γράφει αστυνομικά μυθολογία, μας έχει χαρίσει τη νουάρ «Τρίλογία του Τόκιο» και έχει γίνει ευρύτερα γνωστός από το καλύτερο μυθιστόρημά του που γράφτηκε ποτέ με θέμα το ποδόσφαιρο, σύμφωνα με τους Times, το περίφημο «Καταραμένη ομάδα» («Damned United», 2006). Το 2025 κυκλοφόρησε και στη χώρα μας το τελευταίο του βιβλίο, με τίτλο «Μετά το Μόναχο», που, με αφορμή την τραγωδία της 6ης Φεβρουαρίου του 1958, όταν το αεροπλάνο που μετέφερε την ομάδα της Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ συνετρίβη κατά την απογείωση στο αεροδρόμιο της γερμανικής πόλης, σκοτώνοντας 23 επιβάτες, φτιάχνει μια ιστορία που πραγματεύεται τη συνολική του κοινωνικού ιστού και το βαθύ αποτύπωμα που μπορεί να έχει μια ποδοσφαιρική ομάδα σε μια πόλη – και κατ'επέκταση μια ολόκληρη χώρα. Ο Βρετανός Ντέιβιντ Πις παραμένει, 26 χρόνια μετά το πρώτο του βιβλίο, σε εντυπωσιακή φόρμα. Με σεισμόντητα, απορεί ελαφρώς που το κοινό στην Ελλάδα ενδιαφέρεται για το έργο του, αλλά δεν αποφεύγει καμία ερώτηση για τα βιβλία, το ποδόσφαιρο και την προσωπική του ζωή.

– Τα βιβλία σας έχουν σπουδαίο στοιχείο. Δεν έχετε, όμως, περιοριστεί σε αυτά. Πιστεύετε ότι αν είκατε ταυτίσει πλήρως με το αστυνομικό μυθιστόρημα θα δούσανταν πιο επιτυχημένος;

– Πάλιότερα είχα πει ότι τα βιβλία μου είναι πολύ λογοτεχνικά για τους φανατικούς του αστυνομικού μυθιστορήματος και γεμάτα εγκληματικές αναφορές για το λογοτεχνικό κοινό. Είναι γεγονός ότι η δεκάτη βιομηχανία προτιμά τις διακριτές καταγραφοποιήσεις, αλλά, αν εξαιρέσουμε τις αγορές της Ιαπωνίας και της Γερμανίας, τα πιο επιτυχημένα βιβλία μου είναι αυτά που έχουν σχέση με το ποδόσφαιρο, ειδικά το «Καταραμένη ομάδα». Αλλά, για να είμαι ειλικρινής, όταν γράφω δεν έχω ούτε τις πωλήσεις ούτε τους ατζέντηδες κατά νου. Γράφω τα βιβλία που πρέπει να γράψω και μερικές φορές αυτό αποδίδει οικονομικά – κάποιες άλλες, όχι.

– Είναι γνωστό ότι ασχολείστε επισταμένως με την ιστορική ακρίβεια στα βιβλία σας. Ως αναγνώστης, εννοώ, όταν βλέπετε σε βιβλία τρίτων μια όμορφη πλοκή να αδικείται από ιστορικές ανακρίβειες και λανθασμένες αναφορές;

– Είναι ολίγη πια αν περιγράψω μια βροχερή ημέρα στο Τόκιο μια συγκεκριμένη ημέρα του 1950, τότε οτιδήποτε βρέξει εκείνη την ημέρα σε εκείνη την περιοχή. Πράγματι, με εννοούν αυτοί του είδους τα λάθη όταν διαβάζω ένα βιβλίο, καθώς μου δείχνουν ότι ο συγγραφέας δεν ενδιαφέρεται τόσο για τη δική του δουλειά ώστε να κάνει λεπτομερείς ελέγχους. Αρα, όταν ο ίδιος ο συγγραφέας δεν νοιάζεται για το έργο του, γιατί να νοιαστεί ο αναγνώστης;

– Όταν γράφετε γύρω από πραγματικά γεγονότα, κάποιος μπορεί να εννοήσει, κάποιος άλλος θα ισχυριστεί «δεν έχει έτσι». Πόσο πολύ μπορεί αυτό να σας επηρεάσει;

– Αμέσως μετά την κυκλοφορία της «Καταραμένης ομάδας», ένας πρώην ποδοσφαιριστής (ο σ. αναφέρεται στον Τζον Τζάιλς) υπέβαλε μήνυση, αδικας κατά τη γνώμη μου, αφού κάθε φορά που κάποιο υπαρκτό πρόσωπο εμφανίζεται ή μιλάει στα μυθιστορήματά μου, οι πράξεις και τα λόγια του βασίζονται εξ ολοκλήρου σε ήδη δημοσιευμένα άρθρα σε εφημερίδες ή άλλα ιστορικά βιβλία, επομένως εγώ απλώς δραματοποιώ τα δημοσιεύματα συνεδριών να φτιάξω μια ανακριβή εικόνα ενός υπαρκτού προσώπου. Αυτό που κάνω μοιάζει με την προσέγγιση ενός ζωγράφου που προσπαθεί να ζωγραφίσει αυτό που βλέπει. Προφανώς, το αποτέλεσμα δεν θα είναι ίδιο με μια στιγμιαία φωτογραφία. Από την πλευρά μου, θέλω ο δικός μου «πίνακας», το δικό μου «πορτρέτο» να είναι όσο πιο διαφανή και κοντά στην πραγματικότητα γίνεται.

– Το «Καταραμένη ομάδα» του 2006 πραγματεύεται την ποδοσφαιρική ομάδα Λιντς του 1974, το «Red or Dead» κάνει το ίδιο για τη Λίβερπουλ της 15ετίας 1959-1974, ενώ το πρόσφατο «Μετά το Μόναχο» επικεντρώνεται

Τις προσάψεις της Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ να ανακρίψει μετά το τραγικό δυστύχημα στο Μόναχο το 1958, καταγράφει ο Ντέιβιντ Πις στο πιο πρόσφατο βιβλίο του.

νεται στην Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ στα τέλη του 1950. Θα σκεφτόσασταν ποτέ να γράψετε για το ποδόσφαιρο του 21ου αιώνα;

– Το ποδόσφαιρο παραμένει αναπόσπαστο κομμάτι της βρετανικής κουλτούρας, έχοντας ενσωματωθεί βαθιά μέσα στην κοινωνία και στην πολιτική, και παραμένει παγιωμένο των ίδιων κοινωνικών διακρισιών. Παράλληλα, βέβαια, η κουλτούρα, η κοινωνία και η πολιτική έχουν αλλάξει εντελώς σε σχέση ακόμα και με τη δεκαετία του '80. Πιστεύω ότι το ποδόσφαιρο είναι πάντοτε ένας καθρέφτης της εποχής που ζούμε. Αυτό που με συναρπάζει είναι η σχέση που αναπτύσσει το άθλημα με την κοινωνία σε ευρύτερο πλαίσιο, καθώς και η αντικατοπτρίζει αυτή η σχέση με τη σειρά της. Προσπαθώ, λοιπόν, να χρησιμοποιώ αυτή τη σχέση ως έναν τρόπο να αφηγηθώ μια εναλλακτική ιστορία της Βρετανίας, αλλά παράλληλα να βγάλω ένα βιβλίο, σήμερα είναι πολύ χειρότερο τα πράγματα. Στα

τέλη της δεκαετίας του '90 εγώ τα κατάφερα γιατί πούλασαν τότε υπέροχα άθλητα που διάβαζαν χειρόγραφα. Σήμερα δεν έχει νόημα να στείλεις – κανείς δεν θα το διαβάσει αν δεν σε ξέρει ήδη. Ειδικά αν προέρχεται από την εργατική τάξη, δεν έχει υψηλά εισοδήματα και δεν αντέχει οικονομικά να παρακολουθήσει σεμινάρια, όπου κανείς χρήσιμες γνώσεις,

ότι ένας από τους λόγους για τους οποίους απεχθάνεστε το σύγχρονο ποδόσφαιρο είναι οι οπαδοί συγκεκριμένων ομάδων που απευθύνονται μονίμως με υβριστικό και απαξιωτικό τρόπο στους αντιπάλους τους. Τι άλλο δεν σας αρέσει στη σημερινή εικόνα του αθλήματος;

– Από πού να ξεκινήσω, πραγματικά! Θα έλεγα ότι το σημαντικότερο είναι η πλήρης αποσύνθεση των μεγάλων ομάδων από τις τοπικές κοινωνίες και όλη την κουλτούρα που συνήθε να αναπτύσσεται γύρω από τα γήπεδά τους. Το γεγονός ότι τα περισσότερα παιδιά που μεγαλώνουν λίγα χιλιόμετρα μακριά από το Ολντ Τράφορντ ή το Ανφιλντ δεν θα μπορέσουν ποτέ, καθαρά οικονομικά μιλώντας, να αποκτήσουν πρόσβαση σε έναν αγώνα της Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ ή της Λίβερπουλ αντίστοιχα, ότι με τα ίδια τους τα μάρτια, ζωντανά, παρά μόνον μέσα από την οθόνη της τηλεόρασης, είναι απλώς λάθος. Ένα τεράστιο λάθος!

– Είναι αλήθεια ότι το πρώτο σας μυθιστόρημα είχε απορριφθεί από όλους τους εκδότες. Αργότερα δηλώσατε ότι οι εκδοτικοί οίκοι πρέπει να φοβούνται λιγότερο το ρίσκο. Υπάρχουν ακόμα οραματιστές εκδότες εκεί έξω που θα επένδυαν σε ένα βιβλίο καθαρά λόγω της ποιότητας αξίας του;

– Δεν με είχαν απορρίψει μόνον όλοι οι εκδότες, αλλά και όλοι οι ατζέντηδες! Μάλιστα ένας εξ αυτών μου είχε απαντήσει «παρακαλώ με μη μας ξαναστείλετε ποτέ τίποτα άλλο»! Ήμουν τόσο απογοητευμένος και τόσο εξαθλιωμένος οικονομικά που μετακόνησα αρχικά στην Κωνσταντινούπολη και μετά στο Τόκιο, ώστε να φύγω μακριά από την Αγγλία. Αλλά αν ήταν τότε μία φορά δύσκολο να βγάλεις ένα βιβλίο, σήμερα είναι πολύ χειρότερο τα πράγματα. Στα τέλη της δεκαετίας του '90 εγώ τα κατάφερα γιατί πούλασαν τότε υπέροχα άθλητα που διάβαζαν χειρόγραφα. Σήμερα δεν έχει νόημα να στείλεις – κανείς δεν θα το διαβάσει αν δεν σε ξέρει ήδη. Ειδικά αν προέρχεται από την εργατική τάξη, δεν έχει υψηλά εισοδήματα και δεν αντέχει οικονομικά να παρακολουθήσει σεμινάρια, όπου κανείς χρήσιμες γνώσεις,

είναι πάρα πολύ δύσκολο να βγάλεις βιβλίο. Ευτυχώς, υπάρχουν ακόμα κάποιοι ανεξάρτητοι εκδότες που, παρόλο που, ενώ έχουν πολύ περισσότερα να χάσουν, δεν διατρέχουν να παίρνουν το ρίσκο όταν συναντούν μια νέα αξιολογημένη, σε αντίθεση με τους πολυεθνικούς ομίλους...

– Διαβάζετε μανιωδώς τη μουσική εφημερίδα New Musical Express την περίοδο 1979-1985, όταν τα κείμενα, τότε, ήταν υψηλού επιπέδου. Σας λείπει η εποχή που η κουλτούρα γύρω από τη μουσική είχε τεράστια σημασία για έναν νέο άνθρωπο; Σας προβληματίζει που τα παιδιά σας μοιραία θα αντιμετωπίζουν τη μουσική απλώς σαν ένα κηπιτικό υπόβαθρο;

– Δεν γίνεται να μη νοσταλγείς εκείνες τις εποχές, αλλά όχι μόνο για τη μουσική: πράγματι ο μουσικός Τύπος είχε εκπαιδευτικό ρόλο, αλλά τότε και οι ταίριες ήταν σημαντικές και τα κόμικς ήταν απίθανοι όπως αυτοί του Ντέιβιντ Μπίου, του Μάρκ Σμιθ των Fall, του σκωτσέζου Ντέιβιντ Λιντς μας έχουν νουθετεί: γιατί κάποιες καλύτερες που διαρκώς μας προκαλούσαν, δοκίμαζαν συνεχώς κάτι διαφορετικό – αυτό είναι πολύ σημαντικό πλάνο. Από την άλλη, αν αναλογιστούμε τον κατεστραμμένο κόσμο που παραβόλαμε στις δεκαετίες '70 και '80, μάλλον οι σημερινοί 38χρονοι δεν δικαιούνται να χρίνουν τους νέους. Το ενδιαφέρον της κόρης μου, πάντως, για την κορεστική πορτ είχε μόνο θετική επίδραση πάνω της: την οδήγησε στην απόφαση να μαγειρεύει ένα γάλα, να μαγειρεύει μια άλλη κουλτούρα και την έκανε να ενταχθεί σε μια κοινότητα με άλλους φαν, μερικοί από τους οποίους έγιναν φίλοι. Της έδωσε την πολυτιμή αίσθηση που να αντλείς κάπου και θα έλεγα ότι μάλλον όλο αυτό είναι υπερένδο από τη δική μου εφηβική εμμονή με τον Ιον Κέρτυς και τους Joy Division.

Τόσο κοντά, τόσο μακριά

Τα περισσότερα παιδιά που μεγαλώνουν λίγα χιλιόμετρα μακριά από το Ολντ Τράφορντ ή το Ανφιλντ δεν θα μπορέσουν ποτέ, καθαρά οικονομικά μιλώντας, να αποκτήσουν πρόσβαση σε έναν αγώνα της Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ ή της Λίβερπουλ.

Αίσθηση της κοινότητας

Παρόλο που γράφω για περασμένες δεκαετίες, γράφω και για το παρόν. Στο τελευταίο βιβλίο αναρωτιέμαι: όλη αυτή η αίσθηση της κοινότητας που υπήρχε το 1958... πού είναι τώρα; Πώς φτάσαμε από εκείνο το σημείο στο σήμερα;